

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Pavla Molka a JUDr. Lenky Matyášové ve věci žalobce: **T. V.**, zastoupený JUDr. Tomášem Pelikánem, advokátem se sídlem Dušní 22, Praha 1, proti žalovanému: **Krajský úřad Olomouckého kraje**, se sídlem Jeremenkova 40a, Olomouc, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě - pobočka v Olomouci ze dne 20. 11. 2014, č. j. 76 A 9/2013 - 61,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

Dne 21. 8. 2012 Policie České republiky oznámila Magistrátu města Olomouc (dále jen „magistrát“) podezření ze spáchání přestupku, kterého se měl dne 12. 8. 2012 dopustit žalobce (dále „stěžovatel“) tím, že řídil motorové vozidlo bez řidičského oprávnění.

Dne 12. 9. 2012 bylo stěžovateli doručeno oznámení o zahájení řízení a byl předvolán k ústnímu jednání na 20. 9. 2012 v 11:00. Zároveň byl poučen, že podle § 59 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“), je povinen se dostavit včas na určené místo; nemůže-li tak ze závažných důvodů učinit, je povinen se bezodkladně s uvedením důvodů správnímu orgánu omluvit. Taktéž byl poučen, že podle § 74 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích (dále jen „zákon o přestupcích“), může být věc projednána v jeho nepřítomnosti, pokud se odmítne dostavit nebo se nedostaví bez náležité omluvy či důležitého důvodu.

Dne 18. 9. 2012 stěžovatel podal na poště zásilku s žádostí o odročení nařízeného jednání. Uvedl, že dne 19. 9. 2012 odjíždí na plánovanou zahraniční dovolenou a vrací se dne 4. 10. 2012. Tuto skutečnost však nemohl doložit, neboť se jedná o zájezd organizovaný bez cestovní kanceláře prostřednictvím rodinného známého. Požádal proto o shovívavost a odročení nařízeného jednání na pozdější den. Zásilka byla dne 19. 9. 2012 doručena magistrátu.

Dne 20. 9. 2012 se nařízené jednání konalo v nepřítomnosti stěžovatele. Magistrát konstatoval, že stěžovatel odeslal žádost o změnu termínu až téměř týden poté, co se o konání ústního jednání dozvěděl. Svoji žádost tedy neodeslal bezodkladně. Magistrát ji proto nevyhodnotil jako náležitou omluvu, když navíc neobsahovala žádný doklad, kterým by doložil důvodnost nedostavení se k ústnímu jednání. S odkazem na § 74 odst. 1 zákona o přestupcích projednal přestupek v nepřítomnosti stěžovatele.

Rozhodnutím ze dne 18. 10. 2012, č. j. SMOL/156513/2012/OARMV/PD/Kas, magistrát rozhodl, že stěžovatel je vinen, že dne 12. 8. 2012 řídil motorové vozidlo bez řidičského oprávnění v rozporu s § 3 odst. 3 písm. a) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), čímž spáchal přestupek podle § 125c odst. 1 písm. e) bod 1 téhož zákona. Za tento přestupek mu magistrát uložil pokutu ve výši 25 000 Kč a zákaz řízení všech motorových vozidel na dobu jednoho roku.

Stěžovatel podal proti rozhodnutí odvolání, v němž mimo jiné namítl, že mu magistrát neumožnil účast na ústním jednání a bezdůvodně rozhodl v jeho nepřítomnosti. Rozhodnutím ze dne 11. 1. 2013, č. j. KUOK 3532/2013, žalovaný odvolání zamítl a rozhodnutí magistrátu potvrdil. Žalovaný se ztotožnil s magistrátem, že se nejednalo o bezodkladnou omluvu. Stěžovatel ji mohl navíc učinit telefonicky či e-mailem. Stěžovatel také nepředložil žádný doklad o pobytu v zahraničí (zvací list, pojištění, doklad o ubytování atd.). Čestná prohlášení osob, s kterými měl dovolenou absolvovat, byla předložena až v odvolacím řízení a podle žalovaného jimi nelze objektivně posoudit průkaznost absolvování zahraniční dovolené.

Stěžovatel podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Namítl, že v důsledku konání ústního jednání bez jeho účasti bylo porušeno jeho právo na řádnou obhajobu, tedy na vyjádření se ke všem skutečnostem, které se mu kladou za vinu, a k důkazům o nich, na uplatnění skutečností a na předkládání důkazů na svou obhajobu a dalších návrhů. Došlo k porušení nejen § 73 odst. 2 zákona o přestupcích, ale též čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci (dále jen „krajský soud“) žalobu zamítl rozsudkem ze dne 20. 11. 2014. S odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu konstatoval, že omluva z jednání musí být bezodkladná a důvody, o které se opírá, musí být relevantní. Podle krajského soudu stěžovatel žádný důležitý důvod nedoložil. Podle soudu lze doložit i dovolenou, která není organizována cestovní kanceláří, např. rezervací ubytování, smlouvou, elektronickou či jinou komunikací. Dále poukázal na obstrukční tendence stěžovatele v jiném, dřívějším, přestupkovém řízení. Stěžovatel si ani

pokračování

před svým odjezdem na dovolenou nezjišťoval, alespoň telefonicky či e-mailem, zda byla jeho omluva akceptována.

Stěžovatel napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností odkazující na kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Podle něj došlo v důsledku konání ústního jednání v jeho nepřítomnosti před magistrátem k porušení jeho práva na řádnou obhajobu, k porušení § 74 odst. 1 zákona o přestupcích a zároveň k porušení čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Stěžovateli bylo předvolání k ústnímu jednání doručeno dne 12. 9. 2012 ve večerních hodinách. Odpověď na ně vypravil z důvodu enormního pracovního vytížení v pondělí dne 17. 9. 2012, neboť na 20. 9. 2012, kdy se mělo ústní jednání konat, měl již delší dobu naplánovanou zahraniční dovolenou. Podle jeho názoru byla žádost o odročení jednání doručena magistrátu bezodkladně, neboť došla dne 19. 9. 2012, tedy ještě před dnem, na který bylo jednání nařízeno. Magistrátu nic nebránilo jednání odročit na pozdější datum; žádná škoda by tím nikomu nevznikla. Případný zánik odpovědnosti za přestupek nepřipadal v úvahu, neboť k tomu by došlo až za téměř 11 měsíců. Byla zde tedy dostatečná časová rezerva pro opětovné a řádné projednání přestupku. Zarážející je, že ačkoliv magistrát trval na konání ústního jednání dne 20. 9. 2012, sám rozhodl o přestupku až dne 18. 10. 2012, aniž by dal v mezidobí stěžovateli další šanci k bránění jeho práv. Stěžovatel přitom žádným způsobem neodmítal účast na ústním jednání. Stěžovatel z uvedených důvodů navrhl zrušení rozsudku krajského soudu a vrácení mu věci k dalšímu řízení.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Při posuzování kasační stížnosti Nejvyšší správní soud hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že kasační stížnost je přípustná, má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou. Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2 s. ř. s.

Ve věci je spornou otázka, zda magistrát postupoval v souladu s právními předpisy, když neakceptoval stěžovatelovu omluvu z jednání jako náležitou a projednal přestupek v jeho nepřítomnosti. Zatímco podle krajského soudu stěžovatel důvod pro odložení jednání nedoložil, stěžovatel má za to, že tímto důvodem byla jeho zahraniční dovolená.

Podle § 74 odst. 1 zákona o přestupcích koná o přestupku správní orgán v prvním stupni ústní jednání. V nepřítomnosti obviněného z přestupku lze věc projednat jen tehdy, jestliže odmítne, ač byl řádně předvolán, se k projednání dostavit nebo se nedostaví bez náležité omluvy nebo důležitého důvodu.

V rozsudku ze dne 20. 12. 2012, č. j. 4 As 61/2012 - 22, Nejvyšší správní soud konstatoval: „S výjimkou situací, kdy zákon výslovně přenáší důkazní břemeno na jiný subjekt, musí být účastník řízení vždy schopen svá tvrzení přiměřeně doložit. Tím by se mělo předcházet případům, kdy účastník řízení uvede zkreslené či přímo nepravdivé údaje. Nikdo nepochybuje o tom, že k omluvě z důvodu pracovní neschopnosti je nezbytné přiložit doklad od lékaře

prokazující pracovní neschopnost. Zcela shodný pak musí být postup v případě dovolené či jiných důvodů, které účastníku řízení brání v účasti na jednání“ (obdobně také např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2016, č. j. 6 As 50/2015 - 38, a ze dne 3. 3. 2016, č. j. 7 As 303/2015 - 26).

V rozsudku ze dne 21. 6. 2013, č. j. 6 As 25/2013 - 23, Nejvyšší správní soud konstatoval, že „pokud jde o omluvu z nařízeného ústního jednání, obviněného z přestupku nestíhá pouze povinnost tvrzení, ale též povinnost důkazní. Jinak by správní orgán stěžímohl důležitost důvodu v omluvě uvedeného zkoumat a hodnotit, ačkoliv v souladu se zákonem o přestupcích tak činit musí. V nyní posuzovaném případě stěžovatel ke své třetí omluvě pojednávající o pobytu v zahraničí žádný doklad nepřipojil (ostatně stejně jako k předchozí omluvě, v níž tvrdil, že jeho pracovní neschopnost stále trvá). Přitom ani z omluvy samotné ani z kontextu událostí není zřejmé, že by nějaká okolnost stěžovateli bránila důkaz o svém předem plánovaném pobytu v zahraničí - např. v podobě potvrzení rezervace ubytování - předložit. Proto učinil správní orgán zcela správně, když stěžovateli omluvu neakceptoval jakožto nepodloženou a ústní jednání ve věci provedl. Byl tak dokonce zbaven povinnosti hodnotit podrobněji důležitost stěžovatelem uváděného důvodu, neboť omluvu, která není jakkoliv podložena, nelze označit za náležitou“ (bod 13).

Obdobná situace nastala i v nyní posuzované věci. Stěžovatel k žádosti o odročení nařízeného jednání nepřiložil žádný důkaz o plánované dovolené. Tím rezignoval na povinnost, plynoucí z výše citované judikatury, prokázat důvod, pro nějž se nemohl na jednání dostavit. Jak uvedl krajský soud, i dovolenou, jež není organizována cestovní kanceláří, lze doložit, například rezervací ubytování, smlouvou, elektronickou či jinou komunikací. S tímto závěrem stěžovatel v kasační stížnosti ani nepolemizuje a netvrdí, že by žádný takový důkaz o jeho dovolené neexistoval. Teprve v odvolacím řízení předložil dvě čestná prohlášení, podle nichž se měl zúčastnit dovolené na pronajaté lodi v Chorvatsku ve dnech 19. 9. 2012 – 29. 9. 2012. Ta navíc žalovaný shledal neprůkaznými, proti čemuž stěžovatel v kasační stížnosti nijak nebrojí.

K námitce, že magistrát rozhodl ve věci až o téměř měsíc později, Nejvyšší správní soud uvádí, že nebylo povinností magistrátu rozhodnout o přestupku v rámci jednání dne 20. 9. 2012 či bezprostředně po jeho skončení. Správní orgán je limitován pouze lhůtou pro projednání přestupku zakotvenou v § 20 zákona o přestupcích a pořádkovou lhůtou zakotvenou v § 71 správního řádu (Jemelka, L., Vetešník, P.: Zákon o přestupcích a přestupkové řízení. Komentář. 2. vydání, C. H. Beck, Praha 2013, str. 403). Navíc stěžovatel tuto dobu mohl využít k seznámení se se závěry ústního jednání zachycenými v protokolu a k vyjádření se k podkladům ve správním spise. Také mohl magistrátu předložit důkaz o své tvrzené dovolené, pokud jej neměl před jejím absolvováním k dispozici. Stěžovatel však zůstal pasivní a ani se nepokusil ověřit (před ani po údajné dovolené), zda magistrát jeho omluvu z jednání akceptoval (srov. výše citovaný rozsudek č. j. 6 As 50/2015 - 38, bod 45). Lze také poukázat na skutečnost, že stěžovatel na jednu stranu trvá na tom, že nekonáním ústního jednání před magistrátem bylo zasaženo do jeho práv na řádnou obhajobu (nemohl se vyjádřit ke všem skutečnostem, k důkazům, předložit důkazy a návrhy), a přitom následně výslovně souhlasil s upuštěním od ústního jednání v řízení před správním soudem (viz č. 1. 52 spisu krajského soudu), v němž mohl tato svá procesní práva v plném rozsahu uplatnit. Výše uvedené okolnosti ukazují na účelovost

pokračování

stěžovatelovy argumentace uplatněné v soudním řízení, která se přitom žádným způsobem nepokouší zpochybnit správnost samotného hmotněprávního posouzení věci správními orgány.

Otázkou samotné bezodkladnosti omluvy se Nejvyšší správní soud již nezabýval, neboť výše uvedený závěr o neprokázání důvodu pro neúčast na ústním jednání je postačující pro konstatování, že magistrát věc projednal v nepřítomnosti stěžovatele v souladu s § 74 odst. 1 zákona o přestupcích. Tím pádem nemohlo dojít ani k porušení práv zaručených § 73 odst. 2 zákona o přestupcích, tím méně pak čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, neboť to byl stěžovatel, kdo své právo zúčastnit se ústního projednání svého přestupku bez náležité omluvy nevyužil a výslovně se vzdal i práva na ústní projednání věci před krajským soudem.

Z výše vyložených důvodů Nejvyšší správní soud uzavírá, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Jelikož v řízení úspěšnému žalovanému žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly, Nejvyšší správní soud mu náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznal.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. června 2016

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu